

Najuglednejša in največja društvena prireditev je bila 15. mednarodni ekslibris kongres na Bledu leta 1974. Udeležilo se ga je več kot 200 ljudi. V programu sta bili obsežni razstavi, zanimiva predavanja o najstarejših ekslibrisih v



raznih deželah in ekskurzije. Med leti 1972 in 1974 je slovensko društvo vodilo tudi mednarodno ekslibris organizacijo. Drugo zanimivo društveno delovanje je bilo skrb za poznavanje ekslibrisa med

mladimi. Društvo je v sodelovanju z Osnovno šolo Komenda Moste pripravilo več domačih in mednarodnih razpisov, na katere so poslali mladi veliko ekslibrisov, ki so bili nato razstavljeni na šoli.



Društvo je izdalo nekaj publikacij, predvsem o ekslibrisih na Slovenskem, pa tudi drobne publikacije, ki so pospremile društvene ekskurzije. Poseben pomen pa imajo razstave ekslibrisov. Te so bile

včasih tematske, npr. cvetje na ekslibrisu, vino in grozdje, knjige in literatura in podobno.

Društvo je živelo povsem s prostovoljnim delom članic in članov izključno s skromno članarino.

Spiritus agens in duša društvenega delovanja pa je bil prof. dr. Rajko Pavlovec (1932 – 2013), ki je bil velik zbiralec ekslibrisov in ves čas tudi njegov tajnik. Večina zamisli in tudi njihova izvedba je bila njegovih. Nikdar ni želel postati predsednik društva, saj, kot se je sam rad pošalil, *je tajnik tisti, ki naj v društvu dela*. Vendar je bila ta njegova šala preroška. Po njegovi smrti in tudi zaradi pomanjkanja mladih moči društvo ni več našlo novega motorja, ki bi ga lahko nadomestil. Tako se je tudi pot društva leta 2015 - dve leti pred njegovo petdeseto obletnico - zaključila.

Zadnja leta je društvo redno sodelovalo tudi s Slovansko knjižnico: prirejalo je strokovna predavanja in likovne razstave. Na tokratni spominski razstavi so zbrani ekslibrisi in grafične voščilnice, ki so jih društvu v čast naredili različni umetniki. Prikazani pa so tudi nekateri utrinki iz raznolikega delovanja društva.

Alenka Pavlovec



**Avtorica spominske razstave:
Alenka Pavlovec**

Društvo Exlibris Sloveniae 1967-2015

Iz življenja nekega društva



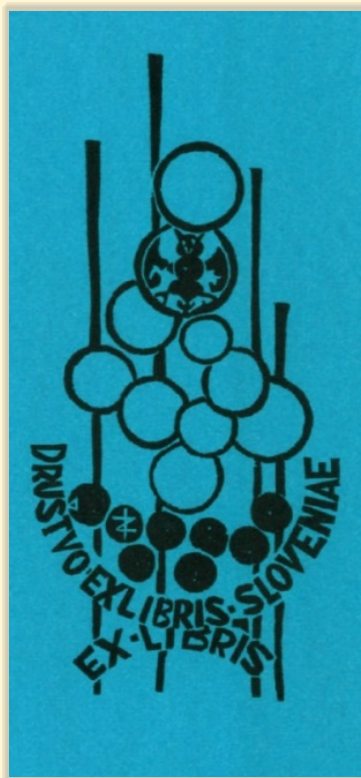
**Slovanska knjižnica
Einspielerjeva 1, Ljubljana,
preddverje**

9. – 31. januar 2017

mestna
knjižnica
ljubljana



Leta 1967 je bilo v Ljubljani ustanovljeno društvo ljubiteljev male grafike z imenom



Društvo Exlibris Sloveniae. Začetek je bil skromen, čeprav so bili že med prvimi člani tudi ugledni ljudje. Skromna skupina ustanoviteljev se je razširila skoraj na 300 članov, nekaj je bilo tujcev. Osnovni namen društva je bilo podpiranje zanimanja za malo grafiko. To so manjši formati, izdelani v lesorezni, linorezni, bakrorezni in drugih oblikah grafičnega

izražanja. Med malo grafiko je ekslibris ena najplemenitejših zvrsti.

Glavni uspeh društvenih prizadevanj je bil ta, da danes pri nas to obliko male grafike veliko bolje poznajo in cenijo kot nekoč. Marsikdo si je nabavil ekslibris in z njim označil svoje knjige. Ekslibris je namreč lastniški znak, ki ga nalepimo na notranjo stran sprednjih knjižnih platnic. Pravimo mu tudi knjižni znak. Na ekslibrisu je ime lastnika ter v latinščini napis »ex libris«, kar so nekateri slovenili »iz moje knjižnice«. Posebna vrednost ekslibrisa je v tem, da ga umetnik polepša z lepim motivom. Zato pravimo, da ekslibris knjigo okraši, kar je

vsekakor lepše, kot če bi se v knjigo samo podpisali ali pritisnili pečat z imenom.

Velik del ekslibrisov je izdelan v eni od grafičnih tehnik. Zato je knjižni znak drobna umetniška stvaritev. Izdelovalci skušajo na ekslibrisu upodobiti nekaj, kar je povezano z lastnikom, recimo domačo hišo, domač kraj, simbol



poklica, lastnikov konjiček, pa še marsikaj drugega.

Slovinci smo veliki ljubitelji knjig in s to tradicionalno ljubeznijo do knjige je povezan tudi ekslibris. Najstarejši poznan ekslibris za kakega

Slovenca je bil tisti, okrog leta 1510 narejen za Ljubljančana Jurija Slatkonjo, ki je leta 1513 postal dunajski škof.

Pri nas so se in se še ukvarjajo z ekslibrisi tudi največji umetniki. Društveni častni člani so bili Božidar Jakac, Miha Maleš, Maksim Gaspari, Ivan Kos in še nekateri. Miha Maleš je naredil veliko ekslibrisov za različne lastnike. Večkrat je uporabil motiv domačega kraja, za nekatere zdravnike Golnik in še kaj.

Društvo Exlibris Sloveniae v letih svojega delovanja ni držalo križem rok. Imelo je blizu 1200 različnih prireditev in med njimi okrog 280



razstav v različnih slovenskih krajih, pa tudi v tujini. Predavanj je bilo nad 350, veliko je bilo vodstev po razstavah, blizu 200 ekskurzij večinoma po Sloveniji in zamejstvu, pa še kaj se je dogajalo. Prva dolgoletna predsednica je bila Dagmar Nováček iz Kranja, pravili so ji kar tetka Dagmar. Dvajset let je imel

krmilo v rokah prof. Jaro Dolar, nazadnje pa je bil predsednik likovni pedagog, grafik in slikar Ervin Kralj iz Maribora.

